

FOTO: BERNADETA BLAZETIN

8. – 9. stranica

**Predstavljanje karolinškog mača
slijeva: ravnateljica Muzeja „György Thury” dr. Csilla Száraz, gradonačelnik
Velike Kaniže László Balogh, gradonačelnik Preloga i saborski zastupnik
dr. Ljubomir Kolarek i počasni konzul R. Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos**

Otvoren LNG terminal na Krku

3. stranica

Dar katolijskoj crkvi

7. stranica

Židanska obnova školske zgrade

11. stranica

Peta dimenzija ratovanja

Brzi tehnološki razvoj i sve širi pristup internetu gotovo svima omogućuju sudjelovanje u svjetskim događanjima ili njihovo praćenje na svjetskoj sceni. Ali globalna mreža više nije samo mjesto za druženje niti svima dostupna, goleme knjižara, neograničen izvor informacija ili marketinški medij. Globalna mreža postala je i bojišnica na kojoj se iskušavaju nove tehnike ratovanja. Čitam kako je kibernetički (cyber) prostor 2016. godine na NATO-ovom samitu u Varšavi i službeno prepoznat kao peta dimenzija ratovanja. Uspjeh NATO-ovih vojnih akcija na kopnu i moru, u zraku i svemiru uvelike ovisi o mogućnostima pristupa kibernetičkom prostoru. Taj način ratovanja jedan je od najsigurnijih, jer se može obavljati iz velike udaljenosti, a pritom se može prikriti lokalitet ili identitet „napadača“. Međutim, za takvu metodu ratovanja ne postoji jedinstveno tumačenje. Pod time se većinom misli na hakiranje, odnosno napad na računala protivničke strane ili pribavljanje povjerljivih podataka. Neki stručnjaci tvrde da je termin „cyber war“ pogrešan, jer se u ovom slučaju ne radi o pravom ratu ili nasilju. Naprotiv, on bi trebao biti bez ljudskih žrtava. Sve je više država koje u okviru oružanih snaga osnivaju jedinice za kibernetičko ratovanje. Vlade pojašnjavaju kako takav način ratovanja minimalizira štetu i omogućuje zaštitu vlastite infrastrukture. Petu dimenziju ratovanja predstavljaju, primjerice, napadi na elektroenergetsku mrežu, satelite, transport i javne usluge, korištenje mreže za psihološki rat te napadi virusima na zdravstveni sustav. Ali postoje i primjeri spajanja kibernetičkog napada i klasične primjene sile pa je tako u sklopu akcije rušenja režima u Venezueli ponestalo struje, a Izrael je u svibnju 2019. bombardirao zgradu iz koje se upravo upravljalo kibernetičkim napadom. Dakle, slogan suvremene vojske glasi: „prije nego što vojnička čizma stupi na neki teritorij, rat treba dobiti u informacijskom prostoru“. Sve dok postoji način razmišljanja i podjela na „mi“ i „oni“ postojat će i ratovanje. Naravno, bit će i tvrtki koji će za pozamašan profit nuditi svoju naprednu tehnologiju kako bi „naše“ mreže bile zaštićene ili sigurnije od „neprijateljskih“ napada. Pitam se hoće li čovječanstvo napokon shvatiti da postoji samo „mi“?

Kristina

Glasnikov tjedan

Kako sam pisala u svojoj prošlotjednoj kolumni, zbog mjera izvanrednog stanja uvedenih zbog pandemije koronavirusa bio je pod velikim znakom pitanja popis stanovništva koji je trebao započeti 1. svibnja 2021. godine. Dan nakon izlaska iz tiska šestog broja Hrvatskoga glasnika s nadnevkom od 4. veljače, dana 5. veljače je u 18. broju Mađarskog službenog lista u godini 2021. objavljena vladina Uredba 45/2021. (II. 5.) kojom se mijenja Uredba 479/2020. (XI. 3.) te se odgađa popis stanovništva za 2022. godinu.

Premijer Viktor Orbán odgodio je popis izmjenom vladine Uredbe o dodatnim mjerama zaštite koje se primjenjuju u izvanrednom stanju. Prema Uredbi popis stanovništva će se izvršiti između 1. listopada i 20. studenoga 2022. godine.

Elektronički upitnik građani će moći ispuniti samostalno putem interneta u razdoblju od 1. do 20. listopada 2022. na temelju stanja od 1. listopada 2022. Do 28. studenoga 2022. popisivači će prikupljati podatke od onih koji nisu sami ispunili upitnik preko interneta. Obrada podataka trajat će do 28. studenog 2023. godine, stoji u Uredbi.

Pravila popisa određuju odredbe Zakona o popisu stanovništva. Prema zakonu davanje podataka je obvezno, osim podataka o zdravstvenom stanju, invaliditetu, materinskom jeziku i pitanjima vezanim uz vjersku i narodnosnu pripadnost. Tehnika popisa bit će prilagođena današnjoj digitalnoj stvarnosti. Detaljne informacije u vezi popisa stanovništva možete naći na mrežnoj stranici Državnog zavoda za statistiku. Zavod je 6. veljače objavio kako Mađarska, kao i mnoge druge europske zemlje, zbog pandemije izazvane koronavirusom odgađa planirani popis stanovništva koji se trebao održati u proljeće 2021.

Sredinom veljače započinje redovito zasjedanje Parlamenta, time i sjednice Odbora za narodnosti. Predsjednik Odbora je početkom veljače inicirao sastanak s predstavnicima Ministarstva unutarnjih poslova

va po pitanju bilježenja osobnih imena na narodnosnim jezicima u osobnim dokumentima. Pripadnici narodnosti i do sada su imali mogućnost svoje ime i prezime u osobnoj iskaznici zatražiti na narodnosnom jeziku, ali Odbor za narodnosti namjerava osigurati to i u ostalim dokumentima koji se koriste za identifikaciju građana, vozačkoj dozvoli i putovnici. Glede vozačke saznali su kako to nije izvedivo, glede putovnice stvar će se razmotriti. Priprema se Zakon o osobnim dokumentima.

Branka Pavić Blažetin

„Uredbom 45/2021. (II. 5.) se mijenja Uredba 479/2020. (XI. 3.) te se odgađa popis stanovništva za 2022. godinu.“

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Čitajte i širite Hrvatski glasnik „oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“!

Facebook profil Hrvatski glasnik - dnevni tisak - budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV - tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar

Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Svečano otvoren LNG terminal i spojni plinovod Zlobin-Omišalj na otoku Krku, otvaranju nazočio i ministar Péter Szijjártó

Plutajući LNG terminal u Omišlju i spojni plinovod Zlobin-Omišalj, kojim će se ukapljeni prirodni plin (UPP/LNG) otpravljati u hrvatski transportni plinski sustav i do kupaca svečano su pušteni u rad 29. siječnja, čime su i Hrvatska i Europa dobile novi i konkurentan dobavni pravac prirodnog plina.

FOTO: HINA

Premijer Republike Hrvatske Andrej Plenković rekao je da je 29. siječnja povijesni dan, ne samo s aspekta onih koji su godinama radili kako bi se projekt realizirao, nego zbog činjenice da otvaranje LNG terminala mijenja položaj Hrvatske na energetske karti Europe i svijeta.

Na svečanom otvaranju LNG terminala bili su ministar gospodarstva i održivog razvoja Tomislav Čorić, ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković, ministar vanjskih poslova i vanjske trgovine Republike Mađarske Péter Szijjártó, predsjednik Uprave Plinacroa Ivica Arar, predsjednik Uprave LNG Hrvatska Hrvoje Krhen, a nazočnima se putem videoporuke obratila i povjerenica za energetiku Europske komisije Kadri Simson.

Ministar vanjskih poslova i trgovine Mađarske Péter Szijjártó ocijenio je da je riječ o povijesnom događaju, koji omogućuje dobavu plina iz novog opskrbnog pravca te bolju sigurnost opskrbe.

Povjerenica za energetiku Europske komisije Kadri Simson kazala je da projekt simbolizira zajedničke napore i da će donijeti koristi ne samo Hrvatskoj nego i susjedima te da je važan za cijelu regiju. Omogućuje sigurniju opskrbljenost plinom, a znak uspjeha je i to što je projekt LNG Hrvatska vrijedan otprilike 234 milijuna eura, a u prosincu 2017. Hrvatska je potpisala s Europskom komisijom sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava u iznosu od 101,4 milijuna eura za izgradnju terminala za ukapljeni prirodni plin. Projekt je ostvaren po najvišim ekološkim standardima te je Plenković izjavio kako neće zagađivati ni more ni okoliš.

Podsjetio je da je prirodni plin tranzicijsko gorivo, jer signalizira put od fosilnih prema obnovljivim izvorima energije, naglasivši da je stoga taj projekt važan i za proces zelene transformacije Hrvatske, na kojemu se radi zajedno na globalnoj razini i s partnerima u Europi, a i SAD su kontinuirano podržavale taj projekt.

Plenković je naveo, u budućnosti preostaje se angažirati na tome da se kapaciteti terminala koriste, kako bi se pridonijelo

pozicioniranju Hrvatske i kroz angažman u Inicijativi triju mora, jer su upravo kroz tu inicijativu energetske projekti među najvažnijima. Hrvatska ima i druge projekte u energetske sektoru, poput jadransko-jonskog plinovoda, izgradnje novog skladišta plina u Grubišnom polju i projekte povezivanja hrvatskog plinskog transportnog sustava sa sustavima susjednih zemalja. Vlada će nastaviti raditi na poticanju tranzicije na čistu energiju kroz niz projekata koji su usmjereni na bolje korištenje hidropotencijala i novih izvora obnovljive energije.

Ministar vanjskih poslova i trgovine Republike Mađarske Péter Szijjártó ocijenio je da je riječ o povijesnom događaju, koji omogućuje dobavu plina iz novog opskrbnog pravca te bolju sigurnost opskrbe.

Povjerenica za energetiku Europske komisije Kadri Simson kazala je da projekt simbolizira zajedničke napore i da će donijeti koristi ne samo Hrvatskoj nego i susjedima te da je važan za cijelu regiju. Omogućuje sigurniju opskrbljenost plinom, a znak uspjeha je i to što je zakupljen veliki dio kapaciteta terminala, kazala je.

Kako je rečeno, izgradnjom LNG terminala i otpremnog plinovoda Zlobin – Omišalj Hrvatska je dobila novi dobavni pravac plina koji joj jamči energetske stabilnost i sigurnost opskrbe plinom. Riječ je o najsloženijim objektima na plinskom transportnom sustavu u koje je tvrtka LNG Hrvatska uložila oko 1,7 milijardi kuna, dok je Plinacro u novi dio plinovoda, dva plinska transportna čvorišta i druge nadzemne objekte uložio 430 milijuna kuna.

Izgradnjom kompresorske stanice u siječnju prošle godine omogućen je dvosmjerni protok plina između Hrvatske i Mađarske, a rekonstrukcijom plinovoda Rogatec-Zabok između Hrvatske i Slovenije, čime su zadovoljeni svi uvjeti za otpremu plina s LNG terminala prema zemljama središnje i jugoistočne Europe, a hrvatski plinski transportni sustav integriran je u europske tokove plina.

Tehnički kapacitet terminala je uplinjavanje 2,6 milijarde kubičnih metara ukapljenog plina na godinu. Svi kapaciteti zakupljeni su za sljedeće tri godine, sljedećih godina zakupljeno je 80 posto kapaciteta, a od 2027., zaključno s 2035., oko polovice kapaciteta.

Po završetku svečanog otvaranja LNG terminala ministar gospodarstva i održivog razvoja Tomislav Čorić održao je u Opatiji neformalni sastanak s ministrom vanjskih poslova i trgovine Mađarske Péterom Szijjártóom.

Branka Pavić Blažetin
Izvor: Hina

Mađarski investitor planira otkup i preradu stotina tona meda u Belišću

Nakon pogona u blizini Baje mađarska tvrtka Royroyal D d.o.o. u Hrvatskoj gradi svoju drugu tvornicu za otkup i preradu meda. Između tvrtke i Grada Belišća 15. siječnja u Gradskoj upravi Belišća potpisan je ugovor o kupoprodaji i osnivanju prava građenja za tri nekretnine u Gospodarskoj zoni „Kod pruge“ u Belišću. Svečanosti su među ostalim prisustvovali veleposlanik Mađarske u Hrvatskoj Csaba Demcsák, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić i predsjednik Skupštine Osječko-baranjske županije Dragan Vulin.

Mnoge velike mađarske tvrtke imaju interes za Hrvatsku, dovoljno je pomisliti na OTP ili MOL. Uz velike tvrtke sve više manjih se odlučuje ulagati u Hrvatsku. Dobar primjer za to je tvrtka Royroyal D. d.o.o., koja će uskoro u gradu Belišću, na obali rijeke Drave graditi svoju tvornicu za otkup i preradu meda u vrijednosti oko 1,3 milijuna eura. Ugovor između tvrtke Royroyal D d.o.o. i Grada Belišća o kupoprodaji i osnivanju prava građenja za tri nekretnine u Gospodarskoj zoni „Kod pruge“ u Belišću potpisali su direktor i vlasnik tvrtke László Lang i zamjenica gradonačelnika Grada Belišća Ljerka Vučković. Mađarski investitor u Belišću planira izgradnju pogona za otkup i preradu meda hrvatskih pčelara, a potom i tvornicu za proizvodnju raznih proizvoda od meda. Osnivanjem tvrtke kćeri u Hrvatskoj tvrtka Royroyal D d.o.o. nastoji rasteretiti postrojenja u Mađarskoj, gdje se obrađuje oko 7000 tona meda. U Hrvatskoj se planira otkup i prodaja između 500 i 1000 tona meda, ovisno o kapacitetima hrvatskih medara. Tvrtka je zainteresirana za otkup isključivo prirodnog i domaćeg meda, za kojim vlada velika potražnja, ne samo u regiji nego i u cijeloj Europi. U tvornici planira zaposliti 10-12 zaposlenika, koji će koristeći moderne tehnologije puniti med u staklenke od 400 i 1000 grama.

Grad Belišće je uz pomoć sredstava Europske unije, u suradnji s vodoprivrednom tvrtkom Hidrobel d.o.o. komunalno uredio prostor namijenjen poduzetnicima, koji će svojim investicijama otvarati nova radna mjesta za Belišće kao industrijski grad. Belišće je tradicionalno industrijski grad, koji svojom uspješnom industrijom može privući nove investitore. Tomu u prilog idu i poticajne mjere kojima Grad Belišće olakšava otvaranje novih tvrtki, među kojima je potpora za zapošljavanje i oslobođenje od plaćanja dijela komunalnog doprinosa.

Csaba Demcsák, László Lang, Kinga Kolesza, Ljerka Vučković, Mladen Andrić, Dragan Vulin i Nikola Kohut

FOTO: DENIZA DANICS

Potporna za djelovanje u 2021. godini

Na web stranici Fonda „Gábor Bethlen“ objavljena je lista manjinskih samouprava s iznosima dodijeljene operativne potpore za rad lokalnih i regionalnih manjinskih samouprava u 2021. godini. Mađarska Vlada je iz državnog proračuna za djelovanje manjinskih samouprava 13 registriranih nacionalnih manjina izdvojila ukupno 975 520 000 ft. Osnovna godišnja potpora po samoupravama utvrđena je u iznosu od 520 000 forinti (kao i lani). Pravo na potporu ostvaruju sve manjinske samouprave, uključujući i one koje su nastale preustrojem od mjesnih samouprava, preduvjet je upis u registar manjinskih samouprava. Mjesne manjinske samouprave imaju pravo na dvostruki iznos utvrđene godišnje potpore, dakle na 1 040 000 forinti (kao i lani), ukoliko se u dotičnom naselju na posljednjem popisu stanovništva kao pripadnik odgovarajuće narodnosti izjasnilo više od 50 osoba. Regionalne manjinske samouprave kao i prošle godine imaju pravo na dvostruki iznos (200 %) utvrđene osnovne godišnje potpore (1 040 000 forinti) ako je u županiji (glavnom gradu) broj registriranih lokalnih samouprava (u Budimpešti: samouprava gradskih okruga) dotične narodnosti – uključujući i preustrojene lokalne samouprave – najmanje 10, a najviše 20, dok pravo na četverostruki iznos (400 %) osnovne potpore, dakle 2 080 000 forinti (kao i lani) ostvaruju ukoliko broj registriranih lokalnih samouprava – uključujući i preustrojene lokalne samouprave – prelazi dvadeset.

Državna riznica potporu doznačuje u dva obroka, prvi do 31. siječnja, a drugi do 30. lipnja 2021. godine. Operativna potpora može upotrijebiti do 31. prosinca 2021., obračun se uz pismeno stručno i financijsko izvješće obavlja najkasnije do 15. ožujka 2021. godine

Beta

Razgovor sa svidokom potresa i pomoćnikom na terenu

Ivica Pandža Orkan: „Narod ovog kraja je prije 25-30 godina preživio kalvariju i evo, sad je opet doživljava!”

Umirovljeni pukovnik Hrvatske vojske Ivica Pandža Orkan, stari je prijatelj Gradišćancev ki je većputi boravio med nami na različiti priredba i gostovanji, a i njega su rado posjetili u Sisku brojni prijatelji, prvenstveno iz Gornjega Četara, Hrvatskoga Židana i Petrovoga Sela. Razgovor s njim kot svidokom potresa, ali i s volonterom na terenu, napravljen je 13. januara, u srijedu, na putu od grada Siska do Petrinje.

Razgovarala: Timea Horvat

▮ *Sidimo u autu naše-ga prijatelja i vozimo se prema centru Petrinje. Ovo je već petnaesti dan da se je zgodao ta kobni potres. Kako sad stvari stoju? Što ljudi čekaju ili na koga čekaju?*

– Ova situacija je gora nego Domovinski rat, a Domovinski rat je trajao četire godine. Potres je u materijalnom smislu ostavio

teže posljedice od cijelog Domovinskog rata. Narod će se tek suočiti s problemima na ovim prostorima, a oni će biti višestruki, od ekonomskih do psiholoških. Postoje samo dvije institucije kojima ja danas vjerujem na ovim prostorima, a to su Katolička Crkva i Hrvatska vojska. Postoje i jako dobri pojedinci, ali ih je problem vama, koji ste sa strane, identificirati. Pojedinci - kao i Hrvatska vojska i Katolička Crkva - podnose velik teret u zbrinjavanju stanovništva. Stožer civilne zaštite je glumatanje, iako narod vjeruje da će od toga nešto biti. Odgovorno tvrdim da su oni glumatanje lakiranih cipela i jako malo čine, kako bi se pomoglo hrvatskom narodu u Sisačko-moslavačkoj županiji, koju je pogodilo više potresa. Tlo se još nije smirilo, a najjači je bio ovaj, koji se dogodio na kraju godine, u utorak, u 12 sati i nešto minuta.

▮ *Kade Te je to ulovilo?*

– To je bilo nešto strašno. U to vrijeme bio sam u stanu, koji se nalazi između Starog mosta, kojeg nisu srušili ni Drugi svjetski rat ni Domovinski rat, i bolnice, koja je teško stradala. Dakle, bio sam u dnevnoj sobi i jednostavno nisam mogao izaći. Imao sam osjećaj da je ne samo dnevna soba, nego i sam stan, pa i cijela zgrada u nekakvoj velikoj perilici, ili je netko upalio centrifugu da zavrti cijelu zgradu. Ponavljam, to je bilo nešto strašno. Vi, koji ste sa strane i želite pomoći, vjerujte u Katoličku Crkvu, ona će donacije dobro rasporediti. A isto tako vjerujte i Hrvatskoj vojsci! Četrnaest dana je prošlo od potresa, znamo za potres u Sisku, Petrinji i Glini, znamo da je stradala Hrvatska Kostajnica, Općina Majur i Općina Donji Kukuruzari, Sunja itd., a Stožer je tek jučer doznao da su stradale još tri općine, Martinska Ves, Jasenovac i Hrvatska Dubica, pa to je katastrofa. A narod čeka. Potres je bio i u glavnom gradu Hrvatske u trećem mjesecu, za dva mjeseca prije godinu dana, a država nije učinila previše u Zagrebu. Ništa. A kad će tek učiniti ovdje. Sve je dobro, dok se još ovako nešto zbiva, ali kad svi odu svojim poslovima i svojim putovima, naro-

du ovog kraja će biti jako teško. Jer narod ovog kraja je prije 25-30 godina preživio kalvariju i evo, sad je opet doživljava! Na ovom području pogođeno je 90-100 000 ljudi, neke je u županiji treslo više, neke manje.

▮ *Sad kad pogledam van na obluku, na lijevoj, a i na desnoj strani skroz su škure hiže....*

– Gdje nema svijetla, tu nitko ne živi zato, što se tamo ne može živjeti. A mrak pada. Teško je sada po mraku vidjeti krovove, neki su pokriveni, drugi nisu. Gdjegod nema svijetla, tu je problem. To je neka orijentacija, kad padne noć na ovim prostorima.

▮ *Mogli smo pročitati da neki ljudi u ovoj teškoj i mraznoj situaciji dali su se u kradju...*

– Koliko ima tih krađa, ja tu ne raspolazem informacijama, o tome policija bi morala znati više. U ovakvim situacijama kod ljudi ispliva sve najbolje i ono, što svaki čovjek ima u sebi, najgore. To je, ajmo reći, nekako u prirodnim katastrofama donekle i normalno. Nije normalno krasti, ja to ne podržavam, ali kad je teško, na mucu se poznaju junaci. Narod tako kaže i jednostavno je to tako: kod svakog pojedinca dođe na vidjelo i najbolje i najgore. Jednostavno svima je teško.

▮ *Od samog velikog potresa već je bilo 360 manjih potresa. Kako more potisnuti človik ov stres u sebi, što izaziva ova nesigurnost?*

– Netko to podnosi jednostavno, netko teško. Kod prvog potresa, koji je prethodio onom velikom, mali mačak kojeg imam u kući probudio me nekih desetak minuta prije potresa. Životinje, mačke, psi predosjećaju potres. Trebat će puno psihološke pomoći od strane stručnjaka. Ljudi polako pucaju. Nekome treba više vremena da pukne, nekome manje, sve ovisi od pojedinca. Tu nema odgovora, tu treba odgovoriti psihološka, psihijatrijska, zdravstvena struka. Kud sve to ide i ova korona i sve ostalo, svo zlo sjatilo se na ovaj prostor.

▮ *Uz ovo zlo, zato vidite da svi ljudi kanu pomoći, kako su danas i Gradišćanci poslali jedan kamion svega i svačega, što su pobrali za vaše ljude. Zato se to vidi da Hrvati unutar i van granice, svi su uz vas...*

– Hvala ljudima iz cijelog svijeta, dakle i vama Hrvatima iz mađarskog Gradišća koji ste tu stoljećima sačuvali hrvatsku riječ. Upoznali smo se i dolazili smo kod vas i vi kod nas, ali eto. Sva sreća u ovoj nesreći, mislim, ne želim reći glupost, što je živote izgubilo samo sedam ljudi, moglo je biti i više mrtvih. Puno je i jedan kad pogine, ali situacija jednostavno nije dobra na ovom prostoru. Hvala svima koji pomažu i hvala i vama, koji ste danas došli na ovaj prostor da se uvjerite, što se ovdje dogodilo.

Godinu dana santovačke samouprave pod vodstvom novog načelnika

Godinu dana prošlo je od izbora za načelnike i zastupnike mjesnih samouprava, razdoblje koje je obilježeno pandemijom koronavirusa. Za vrijeme izvanrednog stanja nije bilo moguće sazivati čak ni sjednice vijeća, kao što je to i u tekućem razdoblju, stoga su načelnici bili prisiljeni sami donositi odluke koje se nisu mogle odgađati. Izuzev ljetnog razdoblja nisu se mogle održavati ni tradicionalne priredbe, seoski zborovi, dani sela i druge, ali život, a posebno rad nije, niti je mogao stati.

Iz cjelovečernjeg programa „Poruka jedne santovačke tragedije“

Tako je bilo i u tronacionalnom bačkom naselju Santovu, gdje je u listopadu 2019. za novog načelnika izabran Gábor Varga. Potkraj godine, uoči blagdana, uz božićnu i novogodšnju čestitku, načelnik Gábor Varga u prigodnom izdanju santovačke samouprave ukratko je izvijestio žitelje naselja o cjelogodišnjem radu i planovima samouprave za 2021. godinu, istaknuvši najvažnije zadaće.

Kako je naglasio svi žitelji prošli su kroz vrlo teško razdoblje, ali je bilo i pozitivnih aktivnosti, koje su imale važnu ulogu u razvoju naselja. Tako su odmah nakon izbora dobili potporu za kupnju malog traktora i drugih sredstava pomoću kojih će ubuduće selo biti uređenije i ljepše. Među prvim zadaćama bilo je pronalaznje novog zubara, a uspjeli su naći zubarkinju. Unajmljena je bivša stomatološka ordinacija, te istodobno prijavljen i natječaj za obnovu nove. Iz programa „Mađarsko selo“ samouprava je dobila skoro 30 milijuna forinti za uređenje nove, suvremeno opremljene ordinacije koja će se nalaziti u zgradi bivše pedijatrijske ordinacije. Radovi su u tijeku, završetak se predviđa početkom nove godine.

Iz potpore Ministarstva unutarnjih poslova od 12,5 milijuna forinti financirat će se obnova seoske sportske dvorane, koja je proteklih godina zbog intenzivne upotrebe poprilično devastirana. Planirana obnova obuhvaća osuvremenjivanje zastarjelog elektroenergetskog sustava, koji je trenutno u opasnom stanju. Osim toga obnovit će se svlačionice, sanitarni čvor i hodnici.

Posebno mjesto među razvojnim planovima zauzima i očuvanje povijesnih zgrada, te njihovo korištenje u kulturne i turističke svrhe. Uspješno je prijavljen projekt u sklopu programa „Mađarsko selo“, čime su pribavljena sredstva od 5 milijuna forinti za kupnju ruševne zgrade na Trgu Ustava i njezino uklanjanje u cilju uređivanja parka za javne potrebe i rekreaciju. Državno udruženje šokačkih Hrvata sredstvima istog programa za 6 milijuna forinti kupilo je zgradu stare seoske kuće, koja je bila u vlasništvu priznatog santovačkog slikara Jánosa Szucsika. Ovdje će se ure-

điti zbirka likovnih djela i tradicijskih predmeta, a u njoj će biti smještene i nove društvene prostorije šokačke udruge. Tako će povijesno središte naselja, seoski park u neposrednom susjedstvu dviju crkava s uljepšanim zelenim površinama dobiti i turističku privlačnost, a usto postati i mjestom održavanja zabavnih sadržaja i seoskog proštenja. U dogovoru sa santovačkim umjetnikom selo će po simboličnoj cijeni preuzeti u vlasništvo zgradu bivše škole s pripadajućim zemljištem u obližnjem Budžaku, čime će mjesni umjetnički, obrazovni i kul-

turni život dobiti dodatan poticaj.

Kako je spomenuo načelnik, zahvaljujući zalaganju djelatnika načelničkog ureda, javnih radnika, društvenih djelatnika i civilnih udruga uređena su tri dječja igrališta, uljepšani su bivši Dom zdravlja, uliti klub i autobusne čekaonice u središtu naselja. Izrađena je i nova mrežna stranica koja na vrlo upečatljiv način predstavlja mjesne znamenitosti i vrijednosti. Oživiljena je i suradnja prijateljskih naselja. Rezultati su ostvareni i u području socijalne skrbi o najpotrebitijima, a dobra je bila i suradnja sa socijalnim službama i ustanovama. Tijekom ljeta organizirano je vrlo uspješno prikupljanje elektroničkog otpada i zajedničko prikupljanje otpada na Međunarodni dan djeteta u okviru akcije „Očistimo naselje!“

Započela je i obnova kulturnog života, ali zbog pandemije koronavirusa, nažalost, samo nakratko. Ipak, ostvareno je nekoliko vrlo posjećenih predavanja u Kulturnom domu. Za došaće je stvoren novi ugođaj na središnjem trgu. U skladu sa višegodišnjom tradiciji povodom dana starijih dodijeljena je i novčana potpora stanovnicima iznad 70 godina, a kućanstva su primila božićnu potporu.

Načelnik od planova ističe čišćenje jaraka zbog problema pri odvodnji padalina, izradu digitalnog registra seoskog groblja, uređivanje mjesnog groblja i izgradnju parka s kolumbarijem te uljepšavanje zelenih površina i uspostavu odmorišta. U suradnji s poljoprivrednicima, ribičima, lovcima, pčelarima u tijeku je i osnivanje udruge za održavanje i uređivanje poljskih putova. Planira se i asfaltiranje putova i obnova pločnika u središtima povezanih naselja, obližnjeg Budžaka i Hódune, obnova službenog stana u novoj zgradi stomatološke ordinacije, asfaltiranje Ulice Zrínyi, obnova krova Kulturnog doma, osuvremenjivanje rasvjete i klimatiziranje, obnova seoske vikendice na obali kanala Ferenc te uređivanje seoskog školskog igrališta s umjetnim travnjakom, vanjskim kondicijskim parkom i proširenim dječjim igralištem.

Stipan Balatinac

Dar Hrvatske samouprave katoljskoj crkvi i vjernicima

U crkvi svete Katarine u Katolju sjaji veliki crkveni luster koji je crkvi nedavno poklonila tamošnja Hrvatska samouprava na čelu s predsjednicom Ružicom Kovačević Ivanković. Ovaj prelijepi luster, u vrijednosti od 150 000 ft, u 110. godini od gradnje i posvećenja sadašnje crkve, obradovao je vjernike. Dosadašnja rasvjeta nije bila primjerena. Katolj je dio olaske župe, kojoj je odnedavno župnik Péter Molnár. Svake druge nedjelje je sveta misa na mađarskom jeziku, a kada nema župnika nedjeljnu liturgiju drži kantorica Kata Graics Molnár. Od 2013. Katolj pripada Olasnoj župi uz sljedeća naselja: Belvárdgyula, Birján, Hásságy, Máriakéménd, Monyoród, Olasz, Szederkény. Šokački Hrvati u Katolju su više nego ponosni na crkvu te koriste svaku mogućnost kako bi doprinijeli njenom održavanju.

Redovito se organiziraju akcije u društvenom radu kako bi se uljepšao okoliš. „Pokušavamo udovoljiti potrebama naših ljudi za vjerskim sadržajima u skladu s našim mogućnostima. U 2020. i evo na početku 2021. mnogi su sadržaji vezani uz javna okupljanja izostali, tako i godišnja sveta misa na hrvatskom jeziku uz seoski kermez koja je na dan svete Kate. Stoga smo mislili da dio sredstava preusmjerimo za crkvu i ono što je sada tamo najpotrebnije”, rekla nam je Ružica Ivanković.

„Kad epidemiološka situacija dopusti zasigurno je da ćemo, ako ima potrebe, organizirati i odlaske na svete mise na hrvatskom jeziku u svetištima koje stoljećima posjećuju Katoljci kao što je Jud, Snježna Gospa u Pečuhu, mjesečne mise u pečuškoj franjevačkoj crkvi, a vjerojatno i neko hodočašće. Trenutno samouprava ostvaruje projekt monografije Katolja na hrvatskom jeziku, i kako nas je

Novi luster krase unutrašnjost crkve

Oltar Gospi Lurdskoj

Propovjedaonica

ovih dana izvijestila urednica monografije polako ulazimo u završnu fazu toga velikog i za nas značajnog nakladničkog pothvata. Pripremamo se i za nadolazeći popis stanovništva. Od posljednjeg popisa 2011. godine više od dvadeset Hrvata je umrlo. Trebamo te gubitke nadoknaditi i pokušati mlađe generacije hrvatskih korijena i naše simpatizere pridobiti za našu hrvatsku priču u Katolju”, rekla nam je Ružica Kovačević Ivanković. Ocijenila je uspješnim projekt obnove centralnog križa u katoljskom groblju, što je također bio projekt Hrvatske samouprave Katolja, kao i kontinuiranu brigu o nekretnini koja je u održavanju Hrvatske samouprave. Radi se o zgradi nekadašnjeg vrtića, u kojoj je smještena i zavičajna izložba koju je postavila katoljska Hrvatska samouprava od izložaka ustupljenih iz obiteljskih riznica katoljskih šokačkih Hrvata.

Branka Pavić Blažetin

110 godina nove crkve

Kako piše tadašnji tisak, druge nedjelje listopada 1911. godine posvećena je današnja katoljska crkva. Već u osam ujutro stigli su okružni župnik dekan Béla Schmit i župnik Hosszúheténya dr. János Frey u pratnji parlamentarnih zastupnika, uglednih gostiju, svirača i ostalih. Ispred crkve postavljen je prekrasan slavoluk od cvijeća. Crkvu je posvetio okružni župnik-dekan, a potom je s velikim žarom govorio na njemačkom i mađarskom dr. János Frey, dok je govor na hrvatskom i svetu propovijed održao župnik Nijemeta Béla Horváth.

Na nesvakidašnjem događaju okupio se veliki broj vjernika iz okolice. Crkva je kako iznutra tako i izvana vrlo lijepa. Prekrasne orgulje izradio je Kálmán Bingold. U svojoj jednostavnosti crkva je vrlo lijepa, kako glavni oltar tako i drugi. Nakon svečanosti posvećenja svečani ručak je priređen u učiteljskom stanu. Sudjelovalo je četrdesetak uglednika, a u govorima su se u vezi gradnje crkve posebno isticale zasluge župnika Püspökszenterzsébeta Ferenc Prokscha i katoljskog učitelja Kamilla Horvátha.

Oružje kao simbol prijateljstva

Pronađen karolinški mač u Kalacibi

U blizini Kalacibe (sastavni dio Kerestura) krajem prošle godine prilikom zemljanih radova pronađen je karolinški mač s kraja 8. ili početka 9. stoljeća. Iznimno vrijedan predmet predstavljen je 27. siječnja za medije u gradskoj vijećnici Velike Kaniže. Na predstavljanju mača gradonačelnik pomorskoga grada Lászlo Balogh pozdravio je sve nazočne, među kojima i gradonačelnika Preloga i saborskog zastupnika dr Ljubomira Kolareka s kolegama, počasnog konzula Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atilu Kosa i ravnateljicu Muzeja „György Thury” dr. Csillu Száraz. Pronađen karolinški mač tipa „K” ima gotovo ista obilježja kao i onaj koji je pronađen u blizini Preloga u Cirkovljanu, stoga svi od prisutnih dužnosnika mač smatraju simbolom zajedničke povijesti i višestoljetne suradnje Hrvata i Mađara. Nakon restauracije mač će biti izložen u Muzeju György Thury u Velikoj Kaniži.

Kada se krajem prošle godine doznalo da je na rubnom području Kalacibe pronađen zanimljiv metalni predmet, među arheolozima, povjesničarima i muzeolozima Zalske županije zavladao je veliko uzbuđenje. Pronašao ga je građanin prilikom zemljanih radova, smatrajući ga vrijednim za analizu predao ga je stručnjacima. Možda ni on sam nije mislio da je taj mač izrađen prije 1100-1200 godina. Muzeologinja dr. Csilla Száraz na predstavljanju mača posebno se zahvalila pronalazaču koji nije bacio predmet, već ga je predao muzeju – naime, prema trenutnim saznanjima radi se o jedinom takvom karolinškom maču pronađenom na teritoriju današnje Mađarske. Mač je pronađen na poplavnom području u sloju šljunka i najvjerojatnije je bio čitav, no tijekom radova stroj ga je oštetio, deformirao i polomio. Sličan mač pronađen je na nekadašnjem (predtrianonskom) pod-

Muzeologinja predstavlja pronađeni mač

ručju Mađarske, u današnjoj Slovačkoj, a nalazi se u stalnom postavu Mađarskog nacionalnog muzeja. Na desnoj obali Mure, u Hrvatskoj, u blizini Preloga također je pronađen sličan mač, koji najvjerojatnije potječe iz devastiranog groba avarsko-slavenske nekropole: pronađen je na šljunčari Diven, kod Cirkovljana te se danas čuva u Muzeju Međimurja u Čakovcu, što je potvrdio saborski zastupnik i gradonačelnik Preloga Ljubomir Kolarek. Muzeologinja je na tiskovnoj konferenciji izjavila, kako postoji mogućnost da je mač pronađen u Kalacibi također podrijetlom iz nekog groba, ali je moguće i to da ga je vlasnik tijekom prijelaza rijeke morao baciti, kako bi mogao isplivati. Uz pronađen mač zasigurno se vežu slične pa i druge tajne koje će pokušati odgonetnuti stručnjaci. Prema svojim osobinama mač spada u skupinu karolinških mačeva tipa „K” po Petersenovoj podjeli. Jan Petersen tu vrstu

Sličan mač je pronađen u blizini Preloga, pokazuje gradonačelnik Ljubomir Kolarek

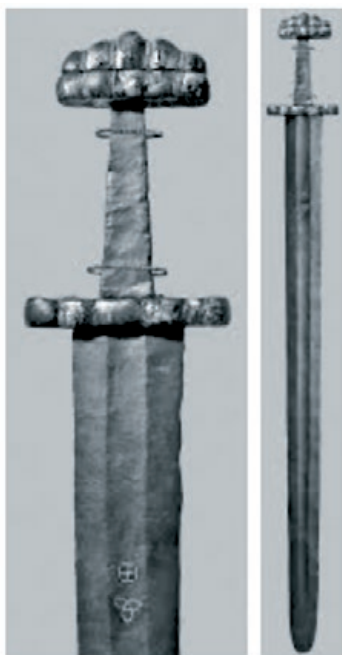
Trenutak za pjesmu

* * *

„Plači Mejumorje: Gospodina tvoga,
Orsagi žalujte: Bana Hervatskoga.
Vi Vugerske strane: Prijatelja svoga,
Varaši Krajine: glavara vridnoga.

I ja ću plakati: nevoljne prilike,
Suzami se vmíti: zverh tuge velike,
Glasom ću moliti: Boga večne dike,
Hti Zrinskomu dati: pokojnost u vike.«

Katarina Zrinski

Sličan mač je pronađen i u Koljanima

karolinških mačeva opisuje ovako:

„Kruna jabučice je razdijeljena na pet režnjeva; režnjevi su uspravni, najčešće jednake širine, iako je nerijetko srednji najširi; srednji dio također je najčešće malo viši od bočnih dijelova. Pojedini su režnjevi više ili manje odvojeni. Ovdje inače postoji više varijanata. Između ostaloga, baza i kruna

mogu se sastojati od jednoga ili dvaju komada. Nakrsnice su uvijek ravne, s presjekom jednake širine, zaobljene na krajevima, ali nisu zašiljene kao što je, čini se, uobičajeno kod tipa „O“, koji se vjerojatno razvio iz tipa „K“. U brazdama se ponekad nalazi srebrna ili, rjeđe, brončana žica. Tip nije uniforman. Kod većine su baza i kruna ipak podijeljene u dva dijela, oba presvučena metalom. (...). Jabučica i nakrsnica obično su ukrašene srebrnom oplatom, ukucanom u obliku finih traka u željezo“, čitamo u publikaciji Gorana Bilogrivića prijevod Petersonovog teksta „Karolinški mačevi tipa K“.

Pronađeni mač u Kalacibi prema dosadašnjoj analizi ima slična obilježja te je vrlo sličan pronađenom u blizini Preloga, odnosno u Koljanima. Ima petodijelnu krunu jabučice s najvećim srednjim režnjem, dok su krajnji režnjevi mali. Režnjevi su međusobno odijeljeni. Nakrsnica je kratka i pretpostavlja se da je ukrašena zlatom ili mjedom. Sječivo je damascirano. Stručnu analizu mača je započeo arheolog Dr. Róbert Müller, znanstvenik Mađarske akademije znanosti, umirovljeni ravnatelj Muzeja Balatona. Zahvaljujući radiologinji Bolnice „Dorottya Kanizsai“ Dr. Enikő Novák mač je pregledan i rentgenom, tako je pronađen na oštrici urezaren grčki, štakasti križ, a slabo su vidljiva i neka slova.

Što se tiče podrijetla, prema Petersenu tip „K“ je izvorno franački, najvjerojatnije s rajnskoga područja. Nastao je krajem 8. stoljeća i proširio se u prvoj polovici 9. stoljeća, ali prema najnovijim istraživanjima postavljaju se i neke druge teze. Prema arheološkoj literaturi mačevi tipa „K“ pronađeni su u Irskoj (7 primjeraka), najveći broj u jugozapadnom dijelu Norveške (17 primjeraka), a u Hrvatskoj je dosada pronađeno čak 13 primjeraka pa hrvatski znanstvenici i danas istražuju njihovu važnost. Arheolog-znanstvenik Dr. sc. Ante Milošević kod ranosrednjovjekovnog mača tipa „K“ ukazuje na mogućnost da njihovu raspoređenost na jugoistoku Europe može dovesti u izravnu vezu s migracijskim gibanjima različitih ratničkih skupina na kraju 8. stoljeća, među kojima su bili i Hrvati. Prema njegovom mišljenju kontekst tih seoba uvjerljivo se može povezati s prvim prodorima Vikinga na europsko kopno i dugotrajnim ratom što ga je Karlo Veliki poveo 795. godine protiv Avara u Panoniji. U Hrvatskoj se to poklapa s doseljenjem Hrvata krajem 8. i formiranjem hrvatske kneževine tijekom 9. stoljeća, a smrt posljednjeg karolinškog vladara Karla III. 888. godine podudara se s prvim nat-

pisom imena kneza Branimira. Prema tome, sudbina Hrvata je bila tijesno povezana s Karolinzima. Poneki arheološki nalazi, otkriveni u posljednjih nekoliko godina, nastoje se uklopiti u tako postavljenu sliku kao novi čvrsti dokazi o doseljenju Hrvata pod franačkim vodstvom na prijelazu 8. u 9. stoljeće. Takva istraživanja sve više obuhvaćaju i ranosrednjovjekovnu Hrvatsku, pa u tome svjetlu i postojanje „pradomovine“. Na ta istraživanjima je ukazao i počasni konzul R. Hrvatske dr. Atila Kos, koji je nakon konferencije za naš tjednik izjavio sljedeće:

„To je velik događaj, ponosan sam što je taj mač pronađen upravo na mojoj rodnoj grudi u Kalacibi, na hrvatsko-mađarskoj granici. Za mene taj predmet simbolizira hrvatsko-mađarske prijateljske veze. U to doba na tom prostoru živjeli su Slaveni, ne smijemo zaboraviti ni vjeroučitelje, slavensku braću Ćirila i Metoda, koji su širili kršćanstvo na tim područjima na staroslavenskom jeziku. U Zalaváru (Blatnogradu) su pronađeni nalazi glagoljskog pisma. Ovaj pronađeni mač ima obilježja kao neki koji su pronađeni u Hrvatskoj, samo da spomenem križ koji se nalazi na njemu, taj mač nas svakako povezuje. Kako čitam u hrvatskoj literaturi takvi su mačevi pronađeni uz ceste, tu su bile neke rimske prometnice, poveznice između sjevera i juga. To je dokaz da su narodi i prije 1200 godina koristili te ceste, a u našoj modernoj sadašnjici prometnica bi trebala ići preko Mure kod Kerestura i Kotoribe, da bude sponom među narodima s obje strane rijeke. Volio bih da ubuduće ostvarimo izložbu na kojoj će biti izloženi mačevi pronađeni u Hrvatskoj, odnosno ovdje u Kalacibi“, rekao je počasni konzul.

Saborski zastupnik i gradonačelnik Preloga g. Ljubomir Kolarek ponudio je suradnju i u području istraživanja povijesti mačeva, pa i u svim drugim područjima, kulturi, sportu i gospodarstvu, izrazivši nadu da će se novi cestovni most na Muri u dogledno vrijeme ostvariti i poboljšati život ljudi s obje strane granice.

Karolinški mač prije 1200 godina vjerojatno je služio kao oružje, ali u današnje vrijeme će dobiti sasvim drugu ulogu – bit će simbol hrvatsko-mađarskog prijateljstva. *Beta*

Oproštaj Katarine i Petra Zrinskog u Čakovcu 1670. godine.
Slikar: Oton Iveković (1869. – 1938.)

Polugodište u HOŠIG-u

Budimpeštanski Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i đački dom školske godine 2020./2021. pohađa ukupno 204 učenika, 46 vrtićara, 81 osnovnoškolac i 78 gimnazijalaca. U ustanovi se strogo provode propisi Državnog stožera civilne zaštite. Ravnateljici Ani Gojtan u radu pomažu doravnateljice, za osnovnoškolce je odgovorna Žuža Molnar, a za gimnazijalce Rita Grbavac.

Sat hrvatske književnosti u 5. razredu

Tko bi mislio da će učenici jednom priželjkivati polazak u školu. Možemo zaključiti da se upravo to ili nešto slično dogodilo srednjoškolicima. Naime, nakon vladine uredbe od studenog 2020. oni su se vratili na nastavu na daljinu, dok će se državna natjecanja i državna matura održati u klasičnom obliku. Kad bih mentalno stanje nastavnika i učenika trebala opisati u nekoliko rečenica, rekla bih ovo: to je kao kad stojiš na obali nekad čiste rijeke, koja je sada puna taloga i mulja, ali znaš da će se jednog dana opet razbistriti. U budimpeštankom HOŠIG-u vlada neki čudan mir, djeca ne trče po hodnicima, naraštaji se ne družu po razredima ili u auli, učiteljice i nastavnici čekaju da se

vrate dobra stara vremena, pa makar morali i po sto puta upozoravati djecu. Vrtić i osnovna škola rade kontaktno, ali roditelji ne smiju ulaziti u školsku zgradu. Učenički nižih razreda su u prizemlju, a tu se, premda odvojeno, nalaze i vrtićari. Na prvom katu smješteni su učenici viših razreda osnovne škole. Đački dom je zatvoren, u gradskom okrugu dežurna su dva srednjoškolska učenička doma. Zbog novonastale situacije reorganizirane su zadatke poslijepodnevni odgajatelja, koji dežuraju po hodnicima. Ne održavaju se školski programi, kao ni poslijepodnevne školske aktivnosti. Svojevrsnu „monotoniju“ u prosincu su prekinule tradicionalne školske priredbe „Tjedan hrvatske kulture“ i obilježavanje Božića. Istina, priređene su online, ali su djeca uživala, a programe je pratili i brojni roditelji.

Hošigovci koriste priliku i sudjeluju u online natjecanjima. Prošle školske godine zbog pandemije koronavirusa odgođeno je Međunarodno natjecanje iz matematike „Klokan bez granica“, koje je naknadno priređeno 10. rujna 2020. godine. Na natjecanju županijske razine HOŠIG-ovi

su učenici i ovaj put postigli lijepe rezultate. Osnovnoškolac Mark Faragó (8.r.) osvojio je 1. mjesto, Vedrana Jenyik (6.r.) 5. mjesto, a Bendegúz Poczók (2. r.) 10. mjesto. Gimnazijalci su također postigli vrijedne rezultate: Roland Bodó Grétsy-Kovács (9. r.) osvojio je 2. mjesto, Márk Németh (11. r.) 3. mjesto, Bendegúz Szafka (9. r.) 4. mjesto, a Ádám Kovács (9. r.) 6. mjesto. U pismenom dijelu Državnog natjecanja osnovnoškolaca iz hrvatskog jezika, književnosti i narodopisa sudjelovalo je četiri učenika, a u pismenom dijelu Državnog natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskog jezika i književnosti dvoje gimnazijalaca.

U školi postoji osam radnih tijela, čiji su voditelji Marija Šajnović za hrvatski jezik i književnost, Ilona Szatmári za mađarski jezik i književnost, Zsolt Ternák za društvene znanosti, Annamária Bauer Demcsák za matematiku i informatiku, Katalin Gy. Görbicz za prirodoslovne znanosti, Zorica Kaczeus za strane jezike, Snježana Baltin za niže razrede i Ladislav Gršić za vještine. Radna tijela svoja izvješća – u kojima detaljno analiziraju polugodišnji odgojno-obrazovni rad po predmetima – rukovodstvu škole trebaju predati do kraja polugodišta. Izvješća sadrže i upute za predstojeće razdoblje. Kako nam je rekla ravnateljica Ana Gojtan, zadovoljni su s polugodišnjim rezultatima obrazovnog rada. Učenici osnovne škole obično postižu vrlo lijepe rezultate u učenju: njihov polugodišnji prosjek je 4,0, dok se u gimnaziji također kreće oko 4. Među osnovnoškolicima i srednjoškolicima mnogo je odlikaša, a rezultati se uglavnom popravljaju krajem školske godine. Naravno, vijesti se prate svakodnevno, u nadi da će se maturanti moći vratiti u školske klupe i nastaviti učenje u klasičnom obliku. Oni će uskoro, do 15. veljače trebati izabrati visoko učilište u kojem žele nastaviti školovanje. Kontaktna nastava za njih, kao i za druge naraštaje mnogo znači. Važan je susret s vršnjacima, ali i nastavnicima, jer maturanti pored roditelja u vezi s nastavkom školovanja često traže pomoć i savjet razrednika.

Kristina Goher

Nastavnica Anita Bándy objašnjava djeci zadatak

Židanska obnova školske zgrade i gradnja dičjih jaslac

Bezbrizno se igraju dica na školskom dvoru Hrvatskoga Židana, a morebit gor ne razumu još, kako će vrijeda na njevom dvoru iz zemlje nek tako lako izrasti još jedna ustanova. Diče jaslce dobit će mjesto kot četvrti objekt na ovom području, suprot zgrade osnovne škole, na kom se nahadja još Općinski stan i društveni dom kot i čuvarnica. S različitim investicijami vrijeda će se ojačati odgojno-obrazovni položaj Hrvatskoga Židana.

Zdavna je sanja da se obnovi školska zgrada, a najprlje da se zminji krov, modernizira vodeni blok i ofriščaju se farbanjem stijene. Na ovo su dobili mogućnost Židanci pomoću Vladinoga programa „Ugarsko selo” sa svotom od 49 799 999 Ft. „Ljeta dugo jur planiramo obnovu školske zgrade, najprlje mislim ovde na krovnu konstrukciju, zato smo dobili ove pineze. Bolje rečeno, materijalna sredstva je dostao obrazovni centar, a prik toga naša škola, aš mi se moramo brinuti za nju. U prvom krugu će biti uz krov još manja djela, ali što nalize budućnosti, mi se ufamo da ćemo dostati pinez i za izolaciju, na nove prozore, a jednoč morebit i za oblikovanje potkrovlja, ako drugačije ne, iz europskih fondov”, razmišlja glas-

Za nekoliko misec se gane obnova

no načelnik sela, Štefan Krizmanić. Čudakrat bičuju seosko peljačtvo s tim da ne bi bili pravali ispustiti iz sela gornje razrede, ali židanski liktar i danas je gvišan, kot i u prošlosti, da ducu od 5. do 8. razreda ne bi bilo realno u selu držati, aš i prlje su čudami odnesli svoje školare u kiseške odgojno-obrazovne ustanove. Medjutim, ako ide rič za dolnje razrede, onda se pominamo za malu ducu, aš ona za čuvarnicom ovde stupu sa selom u najjaču vezu, a to će najvjerojatnije ostati i za odrašćenu dob. Pokidob obnavljanje škole u ljetni ferija se komotno more načinjiti, Štefan Krizmanić je siguran da će židanski učenici moći nutrastupiti jur u obnovljenu zgradu početkom novoga školskoga ljeta. „Ja sam jako vesela bila kad sam čula ovu novu vist, morem reći da na ovu obnovu čekamo jur jedinaesto ljetu. Kad godina ide, onda

curi nutra i u školu. Večputi smo kanili jur obnoviti krov, a svenek su nam falila financijska sredstva. Kako smo obavišćeni, morebit uz krov će se obnoviti i vodeni blok, a i neki razredi će moći dostati novi pod”, kaže Marija Szabó direktorica član-škole, ka administrativno pripada kiseškoj Osnovnoj školi Józsefa Berseka. Židansku školu poadjaju 33 školari, 1. i 3. razredi ter 2. i 4., razredi se uču spojeno. Naravno, važniji školski predmeti kot ugarski jezik, matematika, priroda i društvo itd. se predaju samostalno. Nisu ovde samo Židanci, imaju školare iz Prisike, Čaka, Božuka i Livira, a pedagogov sve skupa je pet, med njimi dvime su hrvatskogovoreće školnikovice. „Mi ovde živimo kot jedna velika obitelj, sve skupa činjimo i u ovoj pandemiji. Je malo teže da ne smimo pojti u Kiseg, Prisiku, mislim da ovo fali duci, ali najvažnije je to da nimamo online-nastavu i da ostanemo svi zdravi!”, dodaje još ravnateljica ka „svagdir” ima oko, kade se nek obrnu „nje” mališani.

Mjesto, kade će se izgraditi diče jaslce, leži na drugoj strani nogometnoga igrališća, zasad još pokriveno gustom travom. Plani su jur na stolu, a židanski pretpostavni kaže da kljetu najvjerojatnije će se moći ovde podvarati 14 dice, a djela se začmu na protulice. „Prvo naticanje pred četirmimi ljeti nije nam bilo uspješno, ali na drugom smo dostali iz europskih fondov 150 milijun Ft. U četiri seli svako ljetu imamo 25 novorodjenih, ako samo polovicu računamo, jur smo dobro hodili. Sve već je tendencija da bi se roditelji ranije htli vratiti u djelo, a mi kot Seoska samouprava kanimo za to ponuditi i mogućnost” tako židanski načelnik zbori, a za dobru peldu ne pravaju daleko projti, jer u Petrovom Selu od 2019. ljeta odlično djeluju jaslce, u okviru čuvarnice.

Tiho

„Mjesto dičjih jaslac”, kaže načelnik Štefan Krizmanić

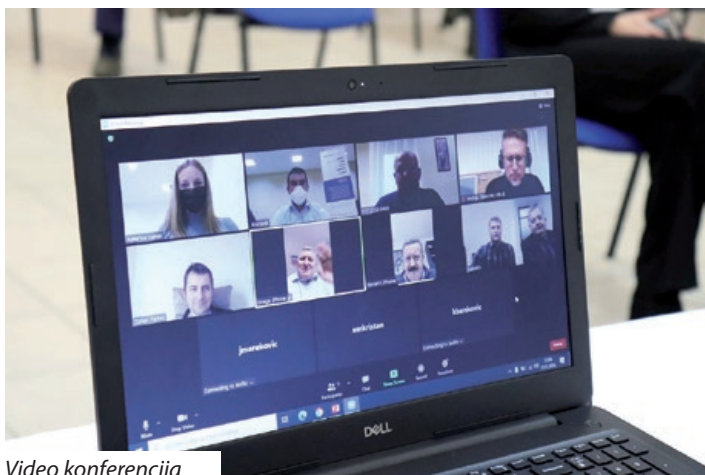
Interreg projekt Drava Events II, „Events of the both side of the Drava River“

Krajem studenog 2020. godine je u Mjesnom domu u Sopju održana početna konferencija Interreg projekta Drava Events II, „Events of the both side of the Drava River“. Zbog trenutne situacije vezane uz epidemiju koronavirusom te epidemioloških mjera početna konferencija je održana s manjim brojem sudionika nego što je to bilo predviđeno. Tako su konferenciji u Sopju nazočili predstavnici Agencije za regionalni razvoj Virovitičko-podravske županije VIDRA i predstavnici udruga s područja općine Sopje koje su uključene u projekt, zamjenik župana Marijo Klement te načelnik Općine Sopje Berislav Androš, dok su predstavnici Hrvata u Mađarskoj konferenciju pratili video linkom.

Trajanje projekta je 24 mjeseca, ukupna vrijednost projekta je 339 332,63 €, od čega EU sufinancira 288 432,72 €. Partneri u projektu su Općina Sopje i Općina Drávasztára, kojima kroz projekt pripada 154 310,67 €, odnosno 185 021,96 €. Opći cilj projekta je očuvanje i promicanje kulturne i tradicijske baštine kroz organizaciju događanja tijekom cijele godine i nadogradnju već postojeće turističke rute, razvijanje slike atraktivnog, autentič-

U sredini načelnik Općine Sopje Berislav Androš

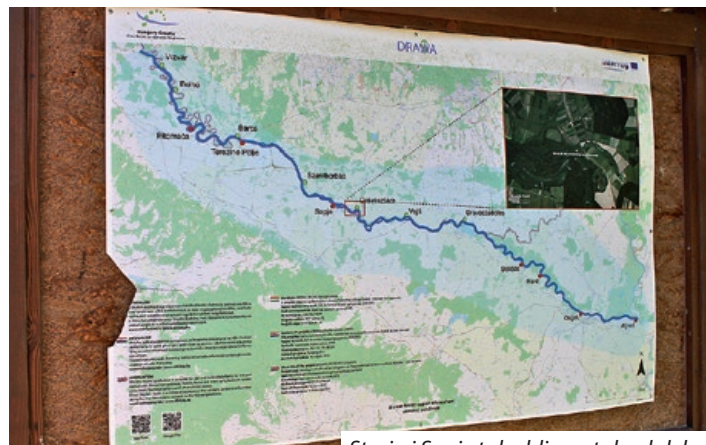

Video konferencija

nog i jedinstvenog kulturnog odredišta s obje strane rijeke Drave, generiranje većeg broja posjetitelja u regiji i doprinos razvoju turističkih atrakcija s mogućnostima povećanja prihoda. Specifični ciljevi projekta su očuvanje i promocija kulturne i tradicijske baštine putem organiziranja zajedničkih prekograničnih događanja (kao nadogradnja na postojeću turističku rutu), stvaranje infrastrukture potrebne za organiziranje prekograničnih i regionalnih događanja te promoviranje zajedničke prekogranične kulturne baštine.

Nazočne je s aktivnostima kroz projekt koji će provoditi Općina Sopje upoznao općinski načelnik Berislav Androš.

„Dugoočekivani projekt dravskih manifestacija, na natječaju Interreg Mađarska-Hrvatska, danas je zaživio na ovoj početnoj konferenciji. Formalno je ovaj projekt započeo potpisivanjem ugovora 1. kolovoza ove godine i rok provedbe će biti dvadeset četiri mjeseca. Na ovoj konferenciji, koja je bila usklađena s epidemiološkim mjerama, sudjelovala je nekolicina ljudi s naše strane, a s mađarske kroz video konferenciju moj kolega Šandor Matorić načelnik Općine Drávasztára, predstavnik hrvatske nacionalne manjine u mađarskom Parlamentu Jozo Solga i gospodin Tólos, kao naš regionalni zajednički koordinator na ovom projektu. Kroz projekt će biti izgrađena određena infrastruktura te će se provesti deset manifestacija s naše strane i isto toliko s mađarske strane kroz dvije godine. Suradnja naše dvije općine ne traje

Starin i Sopje tako blizu a tako daleko

tek nekoliko godina, već nekoliko desetljeća, i siguran sam da će se nastaviti i poslije ovog projekta. Što se tiče naše strane, odnosno Općine Sopje, prvo što moramo napraviti iz ovog projekta je uređenje infrastrukture koja je potrebna za organizaciju planiranih manifestacija, a radi se o izgradnji velikog platoa iza zgrade Općine te pristupne ceste između župnog dvorišta i zgrade Općine te izgradnji pozornice od sto pedeset osam kvadrata. Nakon toga idemo u izgradnju adventskih kućica i kada to sve budemo imali spremno krećemo u realizaciju manifestacija, za koje se nadam da ćemo ih moći održati zbog mjera koje su na snazi, a vezane su uz koronavirus. Manifestacije koje planiramo održati su već one tradicionalne: Dravsko proljeće, Zagorske jeseni, Mijoljska potkova, Bošporijada, Ivanje, Ribarski dan na rijeci Dravi, a imat ćemo i nešto novih“, istaknuo je, između ostalog, načelnik Androš.

Projekt se sufinancira iz Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru Programa prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska 2014.-2020.

(www.icv.hr, ADF; Fotografije: Dragutin Fišli
Pripremila: Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Sveti Valentin

Blagdan Valentinova je nazvan po svecu Valentinu koji je živio u 3. st. poslije Krista. Najpoznatija priča o sv. Valentinu je ona u kojoj se navodi kao svećenik koji je tajno vjenčavao vojnike i njihove zaručnice. U to vrijeme rimski car Klaudije donio je uredbu prema kojoj se ni jedan vojnik ne bi smio vjenčati, jer bi to ometalo njegovu pažnju na bojišnici. Svi su morali poštovati tu odluku. Svećenik Valentin oglušio se na tu zapovijed te je počeo potajno vjenčavati mlade parove, pri tome riskirajući da završi u zatvoru i bude pogubljen. To se dogodilo 14. veljače, kada je sv. Valentinu odrubljena glava. Nedugo zatim proglašen je svecem i taj dan, 14. veljače, slavi se kao dan sv. Valentina. Njegov dan je danas u cijelom svijetu poznat kao Dan zaljubljenih..

Valentinovo-Valentinovo

Svake godine 14. veljače slavimo Valentinovo. To je dan kada izražavamo ljubav voljenoj osobi, bila to djevojka koju volimo, dečko ili neki član

obitelji koji nam je vrlo drag. Možda je to prijateljska ljubav, a možda je ljubav za nekoga tko nam znači nešto više. Jedni svoje osjećaje hrabro izražavaju u trenu kad ih osjete, dok drugi čuvaju osjećaje za sebe, pa je Valentinovo savršena prilika da pokažu ono što inače nemaju hrabrosti reći. Činimo to maštovitim darovima i romantičnim pismima. Ljubav nas čini sretnima, stoga slavite ljubav, zaljubljenost, sreću i prijateljstvo i učinite

sebe i još nekoga sretnim bar na jedan dan. Zabavite se i osjetite toplinu oko srca, a najvažnije od svega, ne zaboravite da nikad nije prekasno za ljubav, jer nikad ne znaš što ti može stići valentinovskom poštom.

Rekli su o ljubavi

„Ljubav je kad ostajete stisnuti pod kišobranom još dugo nakon što je kiša prestala.”

(Stuart i Linda MacFarlane)

„Ljubav nikad ništa ne zahtijeva, već samo daje. Ljubav samo pati, nikada se ne kaje i nikada se ne sveti.”

(Mahatma Gandhi)

„Nije se teško zaljubiti, nego je teško znati to reći.”

(Alfred de Musset)

„Bolje je ljubiti i izgubiti, nego nikada ne ljubiti.”

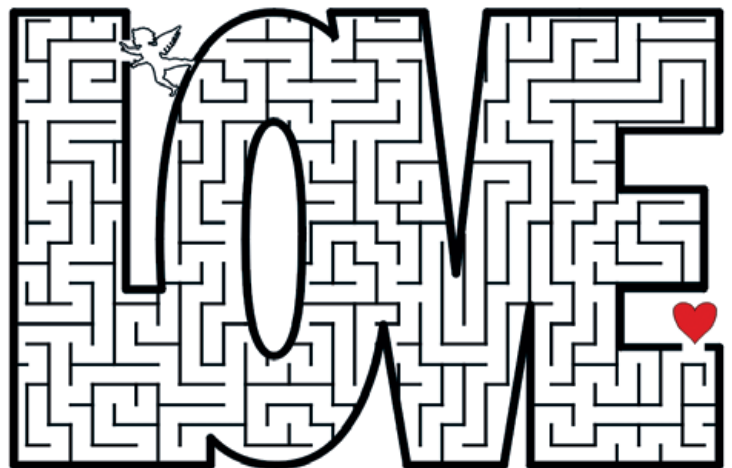
(Andreas Munch)

„Čudna stvar, prva stvar istinske ljubavi u mladića je stid, a u djevojke smjelost.”

(Victor Hugo)

„Kad pripadam tebi, tad konačno potpuno pripadam i samome sebi.”

(Michelangelo Buonarroti)

Kadeti će lakše putovati

Udruga „Zrinski kadeti“ iz Kerestura utemeljena je s ciljem njegovanja tradicije obitelji Zrinskih, posebice pjesnika Nikole Zrinskog, koji je imao posjede u pomurskom kraju, a nedaleko od Kerestura sagradio je utvrdu Novi Zrin. Civilna udruga vrlo je aktivna od samih početaka. Njezina povijesna postrojba redovito sudjeluje na spomen-programima o Zrinskim diljem Mađarske, Hrvatske i Slovenije. Često putuju, npr. u Siget, Čakovec, Šenkovec, Donju Dubravu, Kuršanec, Lendavu, Budimpeštu i drugdje. Upravo stoga dobro će im doći osobno vozilo kupljeno zahvaljujući uspješnom projektu u sklopu programa „Mađarsko selo“. Novi auto nedavno je predsjednici udruge Anici Kovač u nazočnosti kadeta predao državni tajnik Péter Cseresnyés.

Udruga „Zrinski kadeti“ vrlo uspješno provodi raznovrsne projekte. Prije dvije godine u okviru Operativnog programa za una-

Državni tajnik Péter Cseresnyés predaje ključeve auta predsjednici udruge Anici Kovač

skih zajednica. Projekt je obuhvatio razne programe prekograničnog povezivanja. Udruga kao poječni partner trenutno sudjeluje u jednom europskom prekograničnom Interreg projektu pod nazivom CulturCo. Taj projekt je također usmjeren na kulturnu suradnju s međimurkim naseljima koja njeguju tradiciju Zrinskih.

„Naši kadeti tijekom godine imaju oko 25 nastupa u raznim mjestima gdje se njeguje tradicija Zrinskih. Naravno, govorim o vremenu prije pandemije. Prilikom putovanja uvijek smo morali zamoliti roditelje da koriste svoje vozila, posuđivali smo mali seoski autobus, ili tražili pomoć od udruge „Kulturno društvo Kerestur“, no često su i oni imali nastupe pa je bilo teško organizirati prijevoz. Kada sam čula za mogućnost da i civilne udruge mogu sudjelovati u programu „Mađarsko selo“ odlučila sam prijaviti natječaj i vrlo sam sretna što smo uspješno dobili potporu 5 milijuna forinti kojom smo kupili osob-

no vozilo. Sada samo čekamo da popusti pandemija, kako bismo mogli nastaviti s našim programima“, rekla je predsjednica udruge Anica Kovač nakon što je preuzela ključeve auta od državnog tajnika.

Beta

Članovi povijesne postrojbe ispred novog auta

pređenje ljudskih kapaciteta provela je projekt „Susjedov vrt – dobri primjeri, metode bez granica“ kojim je proširena suradnja na tromeđi Mađarske, Hrvatske i Slovenije, odnosno ostvarena razmjena iskustava o očuvanju nacionalnog identiteta manjin-

Veliko srce Petripčana

Kulturna udruga „Petripske ružice“, mjesna Hrvatska samouprava, tvrtka Becsehely és környéke Kft. i mještani velikodušno su donirali materijalnu pomoć stradalima u potresu. Zastupnica tvrtke Angéla Kem i član KUD-a „Petripske ružice“ Lajoš Jakopanec pokrijače, higijenska sredstva i trajne prehrambene proizvode otpremili su u prihvatni centar Hrvatskog Crvenog križa u Nedelišće.

Kao i sva druga pomurska naselja i Petriba ima prijateljsko naselje u Hrvatskoj. KUD „Katruže“ iz Ivanovca i KUD „Petripske ružice“ surađuju već više desetljeća, a prije pandemije sastajali su se tri-četiri puta godišnje, naizmjenično na jednoj ili drugoj strani granice. Kada su članice zbora doznale za nesretna događanja u području Petrinje dogovorile su se da će i one pomoći stradalima. Započele su u selu prikupljati materijalnu pomoć, pridružila se i Hrvatska samouprava Petribe koja je nabavila razne potrepštine, dok se za prijevoz robe ponudio Lajoš Jakopanec, koji već godinama radi u Hrvatskoj kao vozač kamiona.

„Već devet godina radim u jednoj varaždinskoj tvrtki, gdje su me srdačno primili, imam jako dobre kolege, pomažu mi u svemu. Kada sam čuo da se dogodio potres osjećao sam da moram pomoći. Mislim da je to tako normalno, da čovjek čovjeku pomaže kada je u nevolji. Konzultirali smo se s počasnim konzulom dr. Atilom Kos što je potrebno za stradale u potresu, a on je rekao da bi im trebali pokrijači, a mi smo ih kupili novcima Hrvatske samouprave i bečehelske tvrtke“, rekao je gospodin Jakopanec prije nego što je roba upućena u Hrvatsku, pridodavši kako su se javili pojedinci i tvrtke, obećavši da će kasnije uplatiti novčanu donaciju.

Beta

Angéla Kem i Lajoš Jakopanec prije odlaska u Hrvatsku

SISAK (Hina) – Mađarski Caritas i Caritas biskupije Pečuh dovezli su 27. siječnja u distribucijski centar Caritasa Sisačke biskupije novu pošiljku pomoći za stradale u potresu – dva šlepera građevinskog materijala te dva stambena modula.

Stambeni moduli su odmah isporučeni sisačkim obiteljima Križanić i Kandžić koje su u potresu ostale bez stana. Oni su do sada bili smješteni u mobilnim kućicama neprimjerenim za život. Moduli su postavljeni ispred njihove stambene zgrade

FOTO: HINA

koja je u potpunosti neupotrebљiva, a na istome mjestu za druge obitelji iz te zgrade već su postavljeni stambeni moduli Hrvatskog Caritasa, izvijestila je Sisačka biskupija.

Pomoć je od zamjenika ravnatelja Mađarskog Caritasa Ríchárda Zagyvaija preuzela ravnateljica sisačkog Caritasa Kristina Radić, koja je zahvalila na velikoj pomoći koja im redovito stiže od te organizacije. Zagyvai je istaknuo kako će uskoro u Sisak stići nova pošiljka pomoći Caritasa Sambotelске biskupije, ali i kako do sredine veljače mađarski Caritas provodi akciju skupljanja pomoći za stradale, koju će potom uputiti u Hrvatsku.

Donirana gotova hrana u konzervama u vrijednosti od 600 tisuća forinti

Kako nas je izvijestila predsjednica Hrvatske samouprave budimpeštanskog XVI. okruga Kinga Kolesza, početkom godine u skladište Gradskog društva Crvenog križa Čakovec otpremljeno je 1000 konzervi gotove hrane u vrijednosti od 600 000 forinti. Riječ je o prvoj donaciji mađarskog glavnog grada za žrtve iz potresom pogođene Sisačko-moslavačke županije. Prijevozne troškove snosila je Hrvatska samouprava budimpeštanskog XVI. okruga, a konzerve su donirali Kinga Kolesza i tvrtka Royroyal D. Kft. na čelu s direktorom Lászlóom Lángom. Pri nabavi strogo se pripazilo na rok trajanja i višejezičnost etiketa. „Ovih dana primili smo zahvalnicu Gradskog društva Crvenog križa Čakovec s dirljivim rečenicama: 'Dobrota u riječima stvara povjerenje. Dobrota u mislima stvara dubinu. Dobrota u davanju stvara ljubav.'“, rekla nam je Kinga Kolesza.

Kristina Goher

SISAK

Sisački biskup Vlado Košić primio je u subotu, 30. siječnja u Velikom Kapitolu u Sisku skupinu gradišćanskih Hrvata iz Mađarske predvođenu gosp. Csabom Hendeom, potpredsjednikom Mađarskog parlamenta. U delegaciji su bili i gosti iz Narde i Hrvatkih Šica, na čelu sa svojim načelnicima. Prije posjeta Sisku gosti su, na prijedlog prof. dr. sc. Vlatke Vukelić, koja je bila nazočna i na susretu u Sisku, posjetili Općinu Majur i Grad Hrvatsku Kostajnicu. S njima je bio i poduzetnik Antal Csercsics koji je spreman izraditi 10 kuhinja koje želi pokloniti Majuru, Hrvatskoj Kostajnici i Sisačkoj biskupiji.

Biskup je gostima iznio teško stanje u kojem se Biskupija našla nakon razornog potresa prije mjesec dana. Svi su izrazili obostrano zadovoljstvo što nas povezuje sveti Kvirin, biskup i mučenik, koji je stolovao u Sisku, a stradao u današnjem Sambotelu. Gosti su izrazili želju pomoći i srednjoj školi u Petrinji, čiji je ravnatelj gosp. Milan Orlić predstavio probleme koje imaju nakon potresa.

ika.hkm.hr

POZIV NA JAVNI NATJEČAJ

Hrvatska samouprava Pečuha objavljuje javni natječaj za dodjelu stipendija hrvatskim srednjoškolicima/srednjoškolkama koji/e imaju prebivalište u Pečuhu.

Temeljem ovoga natječaja dodjeljuju se tri stipendije u vrijednosti od 50 000 forinti za prvo polugodište školske godine 2020/21.

Pravo na sudjelovanje u javnom natječaju imaju učenici/ce koji/e ispunjavaju sljedeće opće uvjete:

- pripadnost hrvatskoj zajednici
- prebivalište u gradu Pečuhu
- prosjek ocjena u prethodnom polugodištu najmanje 4,00

Uz prijavu za sudjelovanje na javnom natječaju kandidati/kinje su dužni/ne priložiti:

- dokaz o prebivalištu
- potvrdu srednjoškolske obrazovne ustanove da je kandidat/kandidatkinja polaznik/ica škole
- od strane ravnatelja ovjereni preslik svjedodžbe o uspjehu na kraju prvoga polugodišta u školskoj godini 2020/21.
- kratak životopis na hrvatskom jeziku s posebnim naglaskom na aktivnosti u hrvatskoj zajednici

Prijave na javni natječaj podnose se zaključno do 28. veljače 2021. godine.

Prijave s nepotpunom dokumentacijom, neovjerene prijave i neovjerene preslike kao i nepravovremene prijave neće se razmatrati.

Prijavu dostaviti na adresu: Pécsi Horvát Önkormányzat 7623 Pécs, Esze Tamás u. 3.

PEČUH

Kulturna udruga Vizin objavila je video-pozivnicu za X. Ljetnu školu tambure, koja će se održati od 5. do 11. srpnja 2021. Stručni voditelj škole bit će Ivan Draženović, a školarina je 23.000 ft po osobi.

I. Ljetna škola tambure organizirana je 2012. godine. Kako ističu organizatori, od tada je prošlo puno godina, i tijekom tih godina škola tambure u Orfúu postala je domom mnogih tamburaša koji su stekli u njoj jako puno doživljaja, imali mnogo nastupa, svirki od srca, puno sati vježbanja, te naravno teških trenutaka i sati, koji su se na kraju uvijek završili pozitivno.

Ove godine žele ponovno organizirati Ljetnu školu tambure. Smještaj će kao i prethodnih deset godina biti u prekrasnom Orfúu, u Mecseki Diákszallás. Za ovaj jubilarni kamp (ako pandemijska situacija dopusti) organizatori se pripremaju s mnogim posebnim, specijalnim koncertima i programima te očekuju sve bivše i buduće sudionike škole tambure.

SLUŽBA RIJEČI U KAĆMARU NA HRVATSKOM JEZIKU

Kako je objavila predsjednica Hrvatske samouprave Teza V. Balažić, 23. siječnja u rimokatoličkoj župnoj crkvi u Kaćmaru službu riječi na hrvatskom jeziku održao je đakon Szabolcs Tomaskovity, podrijetlom Kaćmarac. Podsjetimo kako je Tomaskovitya na blagdan sv. Stjepana kralja, 20. kolovoza 2020. u kalačkoj prvostolnici za đakona zaređio kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel. Službu đakona obavlja u Jankovcu (Jánoshalma).

Natječaji za obnovu ili podizanje novih križeva krajputaša (NKER-KP-1-21)

Po nalogu Državnog tajništva za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima pri Uredu predsjednika Vlade Fond „Gábor Bethlen” objavio je natječaj za financiranje projekata bugarske, grčke, hrvatske, poljske, njemačke, armenske, rumunjske, rusinske, srpske, slovačke, slovenske i ukrajinske narodnosti za 2021. godinu s kojim želi potpomoći obnovi ili podizanju novih križeva krajputaša. Kako stoji u objavi, Vlada Mađarske na brojne načine podržava autohtone narodnosti koje žive u našoj domovini u očuvanju njihovog identiteta, jezika i kulture. Cilj Natječaja NKER-KP-1-21 je financiranje projekata vjerske baštine, naime, u očuvanju nacionalnog identiteta nacionalnih manjina vjera je uvijek imala veliku ulogu. Financiranje aktivnosti ostvaruje se u razdoblju između 1. siječnja i 31. prosinca 2021. godine. Potpora se doznajuje u jednom obroku, uz obvezu naknadnog obračuna. Intenzitet potpore je stopostotan. Za prijavu natječaja nisu potrebna vlastita sredstva. Minimalan iznos potpore je 200 000, a maksimalan 3 00 000 forinti. Prijava projekta je omogućena od 28. siječnja 2021. Projekti se mogu prijaviti isključivo putem Informacijskog sustava za nacionalnu politiku (NIR), kojem se nakon registracije može pristupiti preko mrežne stranice Fonda „Gábor Bethlen”. Rok za prijavu projekata je 1. ožujka 2021. godine. Za dodatne informacije posjetite <https://bgazrt.hu/hazai-nemzetisegi-tamogatasok-2021/>

Felhívás egyedi kérelem benyújtására:
Útmentli kereszték 2021. évi költségvetési támogatása